

Vereniging Bomenbelang Bronckhorst

Nieuwsbrief 8

november 2025

In deze nieuwsbrief staan twee activiteiten van VBB in de maanden november en december. Ook leest u over de excursie naar 't Waliën in oktober, met weer prachtige foto's van Rob. Er is altijd wel wat te doen.

VBB zet zich, samen met jullie, in voor bomen en biodiversiteit. Het bestuur doet dit met veel plezier. Heb je zin mee te werken, in het bestuur, of met een bepaalde activiteit? We zoeken onder meer naar **Natuurambassadeurs**, lees meer hierover in deze nieuwsbrief.

We horen het graag. En heb je zelf een mooie foto of een interessant verhaal voor deze Nieuwsbrief, dan kan je dat ons toesturen en plaatsen we dit in de volgende editie.

Dick van Hoffen, Rob Pastoor, Marjolijne van Waveren, Gabriëlle Parel

www.bomenbelang.nl

bomenbelang@gmail.com

Inhoud (7 pagina's)

- Boomfeestdag 19 november 2025
- Kerstfair 7 december Baak
- Natuurambassadeurs gezocht!
- Excursie T Waliën 25 oktober 2025

Boomfeestdag 2025

Op 19 november is het weer boomfeestdag. VBB werkt zoals altijd mee aan de organisatie in onze gemeente. Er hebben zich 4 scholen opgegeven, we zijn nog op zoek naar goede locaties. U leest er meer over in het Contact.

Kerstfair Baak

VBB staat dit jaar op de kerstmarkt in Baak. Vele jaren waren we te vinden met een stand op de kerstmarkt in Vorden, maar voor de verandering gaan we dit jaar naar Baak: lekker binnen in de sfeervolle kerk. Wij hopen veel leden te ontmoeten en ook nieuwe leden te werven.

Natuurambassadeurs gezocht!

Woon je in Vorden, Zutphen, Lochem en omgeving en houd je van de natuur en het typische kleinschalige Achterhoekse landschap? Kom dan op voor de natuur, het landschap en het erfgoed in deze omgeving: Word Natuurambassadeur! Natuurambassadeurs dragen bij aan een betere kwaliteit van de natuur in natuurgebieden en daarbuiten.

Als Natuurambassadeur denk je kritisch en constructief mee over het beleid en beheer van Natuurmonumenten in natuurgebieden van de Graafschap. Daarnaast kom je op voor de belangen van de natuur bij werkzaamheden en beleid van gemeenten, het waterschap en andere groene organisaties. Dit kan zowel formeel als informeel.

Heb je belangstelling? Stuur dan een bericht naar natuurambassadeursnm@gmail.com . Je ontvangt dan nadere informatie.

Hartelijke groet namens de werkgroep NM De Graafschap,

Dick van Hoffen en Harriët Toebes

Landgoed 't Waliën

Excursie op landgoed 't Waliën op zaterdag 25 oktober 2025, o.l.v. Joost Bakker

Het is moeilijk voor te stellen dat toen baron van Heeckeren rond 1834 in het bezit kwam van 't Waliën hij bij goed weer vanaf het landgoed de torenspits van de Gudulakerk in Lochem kon zien. Tussen Zutphen en Lochem lagen bouwgronden en vooral veel woeste gronden, heidevelden waar schapen geweid werden. Het was er leeg en open.

Wij doen onze excursie op ongeveer dezelfde plek een kleine 200 jaar later, maar bevinden ons in een heel andere omgeving. Wij lopen op een statige oprijlaan richting het landhuis dat door architect J.W. Hanrath in opdracht van baronesse van Reede tot de Aa in 1915 werd gebouwd. De beuken langs de oprijlaan geven de entree een klassieke aanblik. De stammen van de beuken zijn kortgeleden deels met een speciale witte pasta behandeld tegen zonnebrand. De huidige eigenaar van 't Waliën, Natuurmonumenten, wil goed voor het boombestand zorgen.

In het landhuis worden de deelnemers hartelijk ontvangen in de serre door een aantal bewoners van de huidige woongroep. Nadat iedereen koffie of thee met een traktatie heeft gehad vertelt Joost Bakker over de geschiedenis van het landgoed en de aanleg van het park. Het landhuis met het park vormt als geheel een rijksmonument.

Aan het eind van de 19e eeuw werden de heidevelden vervangen door bos. Veel van dat oorspronkelijke bos bestond uit grove dennen (*Pinus sylvestris*), een productiebos dat hout kon leveren voor gebruik in de mijnen. Baronesse van Reede tot de Aa nam in 1915 de bekende landschapsarchitect L. Springer in de arm om een nieuw tuinontwerp te realiseren. Er kwamen slingerpaden door het bos en een fraai gezicht op het open veld met een vijver en kunstmatige heuvels waarop boomparkjes geplaatst werden.

Als wij het huis verlaten komen we al snel bij de monumentale treurbeuk (*Fagus sylvatica* 'Pendula') en lopen onder de takken door de kroon in. Het is een bijzondere ervaring om je als groep van 25 mensen omhuld te weten door een boom, een boom met veel reusachtige afleggers. Sommige hiervan zijn losgebroken van de moederboom en groeien zelfstandig verder. Deze boom is waarschijnlijk al geplant onder van Heeckeren en is de dikste treurbeuk van Gelderland.

De wandeling gaat langs een oude, dubbele paardenstal en de moestuin verder naar een hoekje met een diepgelegen vijvertje. Het gebied is hier altijd vochtig. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat de fijnsparren (*Picea abies*) die hier staan in zo'n goede conditie zijn. Ook in de Achterhoek zijn veel fijnsparren het slachtoffer geworden van de letterzetter, een houtetende kever die verzwakte bomen aantast en zich gespecialiseerd lijkt te hebben op de fijnspar. De fijnsparren die hier staan zijn rond de 30 m hoog en zien er goed uit.

Wat later komen we bij een laan van rode beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') die rondom het open veld loopt. Aan het begin hiervan staat een enorme gehavende reus met een omvang van 5.40 m, een gekandelaberde Amerikaanse eik (*Quercus rubra*) met een flinke knolvormige vergroeiing aan de voet. Joost vertelt dat dit een aantasting door een schimmel of bacterie is die meegroeit met de boom en waar de boom geen last van heeft. Ook de klimop die omhoog groeit in de boom doet geen kwaad. Eerder is het een verrijking van de biodiversiteit.

Over de rode beuken valt nog wat op te merken: het blad is net in het stadium van herfstverkleuring, maar het is duidelijk dat het blad groen is! Het blijkt dat het blad van de rode beuk met name in het voorjaar rood is, maar dat het blad gaandeweg steeds meer kleur verliest totdat het vaak vrijwel groen is in de herfst.

Het maakt ook uit of de beuk van oorsprong een zaailing is, of een geënte twijg van een rode beuk. Elke rode beuk kan duizenden zaailingen krijgen en zo'n 2% is ook weer een rode beuk. Deze rode beuken zullen meestal minder 'kleurvast' zijn dan de geënte varianten. Die bomen vertonen exact de genetische eigenschappen van de oorspronkelijke boom die is geselecteerd op de eigenschap rood blad. De ent kun je vaak goed zien: op anderhalve meter hoogte vertoont de stam een soort ribbel, waarbij de vitale onderstam vaak sneller groeit dan de geselecteerde twijg die dan minder dik wordt.

Wat verderop komen we bij een perceel waar het bos nog niet lang geleden gerooid is. Er staan enkele gespaarde grove dennen in een terrein dat verder voorlopig aan de natuur wordt overgelaten. Er zijn veel zaailingen van grove dennen, veel berken, hier en daar een Douglasspar (*Pseudotsuga menziesii*). Selectieve dunning zal later als de boompjes groter zijn alsnog plaatsvinden. Deze methode wijkt af van de tot nu toe gangbare methode in de bosbouw waar na het rooien van een perceel de nieuwe aanplant keurig op rijtjes werd gezet.

In de tijd dat bosbouw voor een landgoed nog een belangrijke bron van inkomsten was, werd er ook veel geëxperimenteerd met niet- inheemse bomen die misschien wel een betere houtopbrengst hadden. De Amerikaanse eik is daar een voorbeeld van, sneller groeiend dan de inheemse zomereik (*Quercus robur*) en op een landgoed of als laanboom extra waardevol vanwege de schitterende herfstkleuring van het blad. Voor de biodiversiteit heeft de Amerikaanse eik echter weinig betekenis. Terwijl de zomereik in de top drie staat van waardevolle bomen voor de biodiversiteit.

De eerder genoemde Douglasspar was een groot succes in Europa. Oorspronkelijk kwam de boom die weinig eisen stelt uit Amerika en werd vanaf de 19e eeuw al veel door landgoedeigenaren aangeplant. Tijdens onze wandeling komen wij de soort regelmatig tegen. Eerst als wij door een laan met jonge aanplant lopen en later door een laan met majestueuze hoge douglassparren. Je kunt ze zelfs ruiken! De onderkant van de stammen is diep gegroefd en de stammen rijzen recht omhoog, een indrukwekkend gezicht.

Hier en daar vind je op het landgoed ook nog exemplaren van de Oostenrijkse den (*Pinus nigra austriaca* - ook wel *Pinus nigra nigra*), een ondersoort van de zwarte den. Op het eerste gezicht niet makkelijk te onderscheiden van de gewone grove den, maar de stam van de zwarte of Oostenrijkse den maakt een donkerder indruk, en ook de naalden die langer zijn lijken donker vergeleken met die van de grove den.

Tegen het eind van de excursie staan we nog even stil bij een monumentale Oostenrijkse den op een heuveltje. De boom is ongeveer 110 jaar oud, zegt Joost. De boom stond op de oorspronkelijke plantlijst van Springer en is nu opgenomen in de lijst van monumentale bomen. We kijken hoe het landhuis opdoemt achter de strategisch aangelegde vijver en genieten van de vormenrijkdom die Springer in het landschap aanbracht met zijn tuinontwerp. De natuur brengt de kleur aan. De excursie zit erop, de deelnemers hebben genoten. Zij bedanken Joost voor de rondleiding en de bewoners van het landgoed voor de gastvrijheid. Wij kijken uit naar de volgende excursie.

